

HAYAT SÖZLÜĞÜ

Dede-nine sözlüğüyle açılıyor hazine sandığının kapısı. Bir sözcüğün gerçek anlamı ile yaşananlar bağlamında büründüğü yeni anlamların çelişkisiyle çarpıyor okurunu Ahmet Büke. Bir tanesini örnek vermek gerekirse, kaş veya saç boyamak için sürülen siyah boya, göze çekilen sürme anlamına gelen rastık maddesi altında; mahallenin delikanlıları üzerine çullanıp jiletle pantolonu ve donunun arkasını kesip parçaladığı o güne dair kaydını düşüyor: *“O zaman anlamıştım ki, kaçmak yerine en azından bir ikisinin burnunu kırsaydım bana bunu yapamayacaklardı. Yapsalardı bile, böyle eğlenerek değil korka korka gelecekleri yanıma. Bunun aynısını Rastık Abla da söyledi bana. Beni parkta öyle ağlarken görünce yanıma geldi. Şalını belime sardı. ‘Sen beş dakika bekle beni böyle,’ dedi. Gitmiş, Kemeraltı’ndan kot pantolon almış bana. Köşede giyinirken yanıma geldi. Elindeki ufacık maket bıçağını uzattı. ‘Bir daha sana kötü yaklaşan olursa, orasına küçük çizikler at. Tıpkı, közlük kestanelere yaptığımız gibi, tamam mı?’ dedi. Rastık Abla bir gün kendini astı. Mahallenin imamı namazını kıldırmak istemedi. ‘Efendim kendisi hem dönme hem de müntehir. Caiz değildir,’ deyince, dedem ensesine şaplağı geçirdi. Yere düşen sarığı da aldı, başına geçirdi. Safa durduk: Babaannem, Arap Hatçam Teyze, iki tekir, bir topal karga, cebimdeki emanet ile ben.”*

ONULMAZ YARALARA DAİR

Ahmet Büke, insanın ayağının altından zemini çeken tarifsiz acıları, birkaç sahici diyalog içerisinde ifade gücüne sahip. Hayatı, kaybetmek üzerine kurulu bu çocuk, içgüdüsel olarak hayatın dışına itilmeye çalışılanlara da sahip çıkıyor. Babaanne ve dedenin evi bir nevi tekke. Gelen her Tanrı misafirine yer var. Doğada yaşayan her canlıya saygı duyulan, insana dair her şeyin de sorgulanmadan kabul edildiği bu ortamda, okuldan çok o evde, o mahallede büyüyor. Anılar o kadar kudretli ki çocuk büyüyüp koca adam olduğunda da rahmetli babaannesi ve dedesiyle bağını hiç koparmıyor. Anlatının gerçeküstüne kaydığı bu bölümlerde, yazarın mizahi üslubu da daha yoğun hissettiriyor kendini. Anlatıcının sevgili ölümlerle kurabildiği bu sıra dışı bağı Bakkal Nihat şöyle tanımlıyor bir öyküde: *“Atmosferin ilk katmanı seslerden mürekkep. Ardında, dünyanın bütün kokularının depolandığı tül var. En sonda da, anılarımızın*

saklandığı hatıra kapanı var. Her şey radyo sinyalleri halinde, yerli yerinde ve görevini bilerek orada duruyor. Biz fanilerin buralara ulaşma, bağ kurma imkânı yok. Ama tekir kediler ve insanın deli türü, özellikle uykuda bu katmanlara dalıp çıkabiliyor. İşte sen de, Allah’ın bu şanslı kulları katarına dâhil olman hasebiyle oralara gidip geliyorsun. Babaanneni görüyor, onunla konuşuyorsun.”

HATIRLAMA CESARETİ

Ahmet Büke, insanın deli türüne dâhil olmanın bilinciyle aktarıyor hayatı. Bu bağlamda hayat, ölümler diyarını da kapsayan sınırsız bir kâinat. Çünkü eğer biz ölümlerimizi hatırlıyor ve bugünümüzü onlarla birlikte yaşayageliyorsak, onlar çevremizdeki görece sağ pek çok insandan daha büyük bir güçle donanır. Çocuk yaşta ölüme, kayba, yalnızlığa karşı tek başına mücadele etmek durumunda kalmış bu anlatıcının, okura en çok dokunan yanı ise inadına koruduğu yaşama sevinci, hiç karartmadığı umudu. Dolayısıyla aslında bütün bu deneme ve öykülerin bize derinden hatırlattığı bir gerçek var. Ahmet Büke onu şöyle ifade etmiş: *“Belki siz de, henüz şu hayatta zamanınız varken kendi sözlüğünüzü yazmayı düşünürsünüz: Bir sevgili, cinayet, devrim günleri, ihanet ettiğiniz arkadaşlar ya da kaybettikleriniz için. Biz ölümlüyüz ama sözlükler çok inatçıdır. Göğün bir katında yer bulurlar daima.”*

Mesele bizim hatırlamaya cesaretimiz olup olmasında. Ne de olsa, hatırlananlar, olacakları da etkileme gücüne sahip. Ne de olsa, belleğin insana yüklediği koca bir sorumluluk duygusu var; bu anıyla şimdi ne yapacağız? Yaşanan acıları sağaltacak, şükredilecek şeyleri unutmayacak o olgunluğa nasıl kavuşacağız? Ahmet Büke’nin kimseye nasihat verir bir yanı yok. Zerre büyük cümlesi de yok. Sadece hayatın nasıl da inanılmaz olasılıkları içinde barındırdığını ve şu dünyada hepsi birbirinden ilginç ne çok insan ne kadar farklı hikâyeye bulunduğunu gösteriyor bize. Gerisi tamamen okura kalmış. Bu öykülerden geçenler, gerçek sevginin gücünün nelere kadir olduğunu görerek zaten cevabı da almış olacak. ■

Dilin edebi niteliği ★★★★★

Kurgunun özgünlüğü ve tutarlılığı ★★★★★

Kahramanların işlenişi ★★★★★

Grafik tasarım ve baskı kalitesi ★★★★★☆

Redaksiyonun titizliği ★★★★★☆